

Høring av forslag til ny forskrift for vann- og avløpsgebyrer

Kristiansund kommune legger med dette forslag til ny vann- og avløpsforskrift ut på høring. Frist for innsending av uttalelser er satt til 20. august 2020.

Høringssvar kan sendes postmottak@kristiansund.kommune.no eller Postboks 178, 6501 Kristiansund.

1 Bakgrunn

Rammene for kommunale vann- og avløpsgebyr fastsettes i kommunal forskrift. Fra 2012 er kommunens adgang til å kreve inn vann- og avløpsgebyrer hjemlet i *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg. Forurensningsforskriften* fra 2004 fastsetter de overordnede rammene for gebyrene og hovedreglene om utregning og innkreving. Bakgrunnen for utarbeidelse av ny forskrift er at kommunen ønsker en mer rettferdig fordeling av gebyrene.

Vann- og avløpsgebyrene i Kristiansund kommune bygger på selvkostprinsippet, det vil si at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes inn gjennom de gebyrene som abonnentene betaler. Kommunen har etter forurensningsforskriften ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. Over- eller underskudd i det enkelte år skal henholdsvis avsettes til eller trekkes fra bundne driftsfond. Avsatt overskudd fra det enkelte år tilbakeføres til abonnentene i form av lavere årsgebyrer i løpet av en femårsperiode. Tilsvarende vil fremførbare underskudd dekkes inn over årsgebyret i løpet av en femårsperiode. Vann- og avløpsgebyrene skal ikke brukes til å finansiere andre deler av kommuneforvaltningen.

2 Oppsummering

I forslag til ny forskrift er tilknytningsgebyret utformet slik at boligeiendommer skal betale per boenhet, mens næringsseiendommer skal betale etter kategorier avhengig av utvendig diameter på inntaksledningen. Dette begrunnes med at kommunens kostnader er hovedsakelig knyttet til administrativ registrering av ny abonnent. En fast sats oppleves å være mer rettferdig for abonnentene enn en sats som for eksempel er avhengig av størrelse på bygningen.

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår å videreføre et todelt årsgebyr for både vann og avløp, med en fast og variabel del. Det er foreslått at boligeiendommer skal betale et fastgebyr per boenhet, mens næringsseiendommer skal betale fastgebyr etter fastsatte kategorier basert på vannforsyningskapasitet. Bakgrunnen for inndelingen i kategorier er at kommunen må ta hensyn til at kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp er forholdsmessig høyere for storforbrukende abonnenter enn for en boligeiendom.

Den variable delen av gebyret fastsettes som hovedregel etter målt forbruk, men for abonnenter som ikke har vannmåler må kommunen stipulere forbruket. Ved stipulert forbruk foreslås det i ny forskrift at forbruket beregnes ut fra eiendommens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i henhold til et forholdstall mellom bruksareal og vannvolum. I forslag til ny forskrift foreslås det en omregningsfaktor på 1,1 m³ per m² bruksareal.

Simuleringen nedenfor viser en sammenligning av VA-gebyrene i 2020 ved ny og gjeldende VA-forskrift. Grønn bakgrunn i tabellen nedenfor betyr at abonnenten vil betale mindre etter ny forskrift enn i dag, mens rød bakgrunn betyr at abonnenten vil betale mer etter ny forskrift. Disse fargekodene er brukt gjennomgående utover i notatet. Det er tatt utgangspunkt i fire ulike nivåer for målt forbruk; 77, 220, 1.200 og 10.000 m³.

Årsgebyr vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Leilighet - 70 m ²	77	1 200	2 000
Enebolig - 200 m ²	220	3 700	3 600
Forretningsbygg - 2.000 m ²	1 200	30 100	23 900
Hotell - 8.000 m ²	10 000	189 800	167 400

Tabell 1 - Simulerte vanngebyrer ved ny og gammel forskrift

Årsgebyr avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Leilighet - 70 m ²	77	2 300	3 900
Enebolig - 200 m ²	220	6 900	6 800
Forretningsbygg - 2.000 m ²	1 200	55 700	45 000
Hotell - 8.000 m ²	10 000	360 400	307 500

Tabell 2 - Simulerte avløpsgebyrer ved ny og gammel forskrift

Forutsetninger: Det hefter en viss usikkerhet til beregningene ovenfor da kvaliteten på innsamlede data har vært varierende. Gebyrestimatene for ny forskrift kan derfor ha et slingsringsmonn på rundt 10 %.

3 Forslag til ny forskrift for vann og avløp

I dette kapittelet skisseres hovedtrekkene og spesielle forhold i forslaget til ny forskrift for vann og avløp.

3.1 Tilknytningsgebyr

Ved tilknytning til kommunalt vann- og/eller avløpsnett er det abonnenten som står for rørleggerkostnaden. Kommunen har således ikke direkte kostnader knyttet til tilknytningen. Kommunens kostnader er hovedsakelig knyttet til administrativ registrering av ny abonnent.

I forslaget til ny forskrift er tilknytningsgebyret foreslått krevd ved hendelsene beskrevet i forskriftens § 8.1 bokstav a) til e). En fast sats antas å oppleves som mer rettferdig for abonnentene enn en sats som er avhengig av for eksempel bygningstørrelse.

Tilknytningsgebyret er utformet slik at boligeiendommer skal betale per boenhet, mens næringseiendommer skal betale etter kategorier avhengig av utvendig diameter på inntaksledningen. Særskilt tilkobling av sprinkleranlegg, samt permanent tilknytning av vanningsanlegg for landbruk, idrettsanlegg mv. kan gebyrlegges med annerledes gebyrsats enn for fast eiendom dersom kommunens kostnad er større eller mindre enn for fast eiendom.

Det legges ikke opp til å ilegge tilknytningsgebyr ved til-/påbygg av eksisterende eiendom.

Samlede inntekter fra tilknytningsgebyr avhenger av nybyggings- og etableringsaktiviteten i kommunen og vil variere fra år til år. Dersom gebyrsatsen er høy vil mange tilknytninger medføre at tilknytningsgebyrinntektene utgjør en betydelig andel av årets totale gebyrinntekter. Dette vil kunne påvirke muligheten til å holde årsgebyret stabilt, siden årsgebyret må reduseres ved overskudd på selvkostkalkylen. Et lavt nivå på tilknytningsgebyret er i tråd med anbefalingen fra Norsk Vann.

Dersom kommunen overtar privat vann- og/eller avløpsanlegg kan kommunestyret i det enkelte tilfellet avgjøre hvorvidt tilknytningsgebyr skal beregnes, herunder eventuell rabatt.

Gebyrsatsen fastsettes årlig av kommunestyret og vil fremkomme av gebyrregulativet.

3.2 Todelt årsgebyr

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår et todelt årsgebyr for både vann og avløp, med en fast del og en variabel del (tilsvarende alternativ 2 i figur 1). Valget av en todelt gebyrmodell begrunnes i at dette bedre vil fange opp tjenestenes kostnadssammensetning, samt at det gir anledning til å differensiere den faste delen av årsgebyret.

Samlede abonnementsgebyrinntekter skal fortrinnsvis dekke gebyrtjenestens forventede kapitalkostnader (kalkulatoriske renter og avskrivninger). Disse kostnadene kan ansees som faste og forbruksuavhengige.

3.3 Abonnementsgebyr (Fastledd)

I den gjeldende forskriften til Kristiansund kommune betales abonnementsgebyr (fastledd) etter eiendommens bebygde bruksareal. Det vil si at det kan oppstå tilfeller der abonnenter med lite vannforbruk betaler mer i årsgebyr enn abonnenter med høyt vannforbruk fordi man har et stort bruksareal. Ifølge Norsk Vann bør ikke fastledd etter areal anvendes for bolig der også forbruksleddet stipuleres etter arealet (for abonnenter uten vannmåler).

I forslaget til ny forskrift foreslås det at boligeiendom og fritidsbolig skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per boenhet. Det begrunnes med at boligeiendom og fritidsbolig utnytter infrastrukturen likt uavhengig av bruksareal.

Nærings- og kombinasjonseiendom skal betale abonnementsgebyr etter fastsatte kategorier i gebyrregulativet. Bakgrunnen for inndelingen i kategorier er at kommunen må ta hensyn til at kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp er forholdsmessig høyere for storforbrukende abonnenter enn for en boligeiendom.

Næringsabonnenter i ny forskrift vil bli inndelt i ni ulike kategorier som gir fra ett til trehundre abonnementsgebyrer. Tabell 3 viser en oversikt over antall fastledd (abonnementsgebyr) basert på vannforbruk. Dette gjelder for nærings- og kombinasjonseiendommer. Med kombinasjonseiendom menes eiendom hvor det både er næringsbygninger og bygninger for bolig.

Næringskategorier	Antall fastledd	m ³ lav	m ³ høy	Abonnenter vann	Abonnenter avløp
Kategori 1	1	0	300	529	413
Kategori 2	3	300	1 000	239	179
Kategori 3	6	1 000	3 000	84	75
Kategori 4	12	3 000	6 000	23	19
Kategori 5	24	6 000	20 000	13	9
Kategori 6	50	20 000	50 000	4	3
Kategori 7	100	50 000	150 000	4	0
Kategori 8	150	150 000	500 000	1	0
Kategori 9	300	500 000	1 000 000	0	0

Tabell 3 - Oversikt over næringskategorier, antall fastledd og antall abonnenter i hver kategori.

Den enkelte eiendom skal betale et gitt antall abonnementsgebyr etter denne tabellen basert på eiendommens høyeste vannforbruk i årene 2015-2020. Dette er en god og tilgjengelig approksimasjon på forsyningskapasitet til den enkelte eiendom og dermed også på kommunens infrastrukturkostnader per storforbrukende næringseiendom. Praksisen er i bruk i flere kommuner.

Uten en slik vekting ville hver næringsabonnent bare betalt ett abonnementsgebyr uavhengig av eiendommens relative andel av kommunens produksjons-/håndteringskapasitet. Dette ville resultert i en uheldig skjevdeling av kapitalkostnadene mellom bolig- og næringseiendommer. Antall fastledd følger en avtakende funksjon gitt vannforbruk.

3.3.1 Endring av tilordnet kategori for abonnementsgebyr

Det er ikke lagt opp til at tilordnet kategori for den enkelte eiendom skal kunne endres på basis av en reduksjon i vannforbruket. Det er flere årsaker til dette:

- Fastleddet skal dekke kommunens kostnader knyttet til den teoretiske leveringskapasiteten til hver abonnent.
- Kommunens infrastruktur avskrives lineært over 40 år slik at de faste kostnadene er relativt stabile over tid og er upåvirket av endringer i den enkelte abonnents varierende vannforbruk.
- Siden kommunens kostnader innenfor vann og avløp i sin helhet skal dekkes av abonnentene medfører endringer av kategoritilhørighet en kostnadsforskyvning fra en gruppe abonnenter til en annen.
- Dersom en abonnent gis anledning til å «søke» om tilordning til en annen kategori vil dette kunne få en uheldig smitteeffekt samtidig som det kan føre til en uønsket «etterspørsel» etter politisk (sær-)behandling.
- Stadig endring av kategoritilhørighet for et stort antall næringsabonnenter kan påføre kommunen kostnader med å oppdatere fakturasystemet.

Arbeidsgruppen anbefaler å revidere kategoritilhørighet ved jevne mellomrom, f.eks. hvert femte år. Vi anbefaler da å se på forbruksdata fra årene 2015 og frem til sist avleste målerstand for den enkelte eiendom. Det høyeste vannforbruket i perioden bør legges til grunn for kategoritilhørighet.

Enkelte næringseiendommer har ikke vannmåler og betaler følgelig abonnementsgebyr etter areal. Dersom slike eiendommer utstyres med vannmåler bør kommunen endre tilordnet kategori etter to til tre år med måleravlesninger.

Samlet inntekt fra abonnementsgebyr skal dekke kommunens kapitalkostnader, dvs. kostnader knyttet til kommunens infrastruktur. En abonnent kan redusere årsgebyr for vann og avløp ved å senke vannforbruket.

3.4 Variabelt gebyr

Regelverket gir begrensede muligheter til å differensiere det variable forbruksgebyret. Det anbefales å operere med samme gebyr per m³ for alle abonnentgrupper.

Gebyret fastsettes som hovedregel etter målt forbruk for øvrige eiendommer og unntaksvis etter stipulert forbruk der vannmåler ikke er installert.

Ved stipulert forbruk foreslås det i ny forskrift at forbruket beregnes ut fra eiendommens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i henhold til et forholdstall mellom bruksareal og vannvolum. Forholdstallet fremgår av gebyrregulativet. Dette er tilsvarende som i gjeldende forskrift.

Gebyr for midlertidig tilknytning er innarbeidet i bestemmelsen om gebyr etter målt forbruk (variabel del av årsgebyret). Imidlertid kan kravet om vannmåler fravikes dersom vannforbruket kan fastsettes på andre måter. I tilfeller der det ikke er mulig å installere vannmåler kan kommunen fastsette et stipulert forbruk.

3.5 Omregningsfaktor for stipulert forbruk

Regelverket understreker at det stipulerte forbruket skal i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk. I dagens gebyrregulativ for Kristiansund stipuleres helårsboliger til et årlig forbruk på 1,2 m³ vannforbruk per m² bruksareal. Ifølge Norsk Vann (2011) bør omregningsfaktoren for stipulert årlig forbruk ligge mellom 1,1–1,3 m³ per m² bruksareal. I forslag til ny forskrift foreslås det en omregningsfaktor på 1,1 m³ per m² bruksareal. Forholdstallet fastsettes i gebyrregulativet.

3.6 Særskilt om vannmåler mv.

Gjeldende forskrifter tar utgangspunkt i at vannmålere eies av kommunen. I forslag til ny forskrift videreføres dette. Abonentene betaler i dag en årlig leie for anskaffelse og vedlikehold av vannmålere.

I forslag til ny forskrift åpnes det for at kommunen kan fastsette årsgebyret skjønnsmessig etter purring dersom abonnenten unnlater å foreta avlesning. Kommunen kan selv foreta avlesning uten ytterligere varsel til abonnenten, og kreve særskilt gebyr for dette (oppmøtegebyr for avlesning av vannmåler). Oppmøtegebyret fastsettes årlig i gebyrregulativet og satsen er basert på kostnadsdekning.

4 Gebyrsimulering

Den nye VA-forskriften danner grunnlaget for et nytt gebyrregulativ. Regulativet vedtas årlig av kommunestyret og følgende gebyrsimuleringer er kun en eksempelvis oppstilling. Simuleringen nedenfor viser en sammenligning av VA-gebyrene i 2020 ved ny og gjeldende VA-forskrift. Alle priser inkluderer mva.

4.1 Abonnements- og forbruksgebyr ved ny forskrift

Tabell 4 og tabell 5 nedenfor viser abonnements- og forbruksgebyr for vann og avløp for ny og gjeldende VA-forskrift. Det er lagt til grunn at abonnementsgebyret skal dekke 100 % av kapitalkostnadene for vann og avløp. Boligeiendom, herunder fritidsbolig, skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per boenhet, mens nærings- og kombinasjonseiendommer skal betale abonnementsgebyrer etter vektete kategorier, som igjen er basert på historisk vannforbruk.

Vann 2020 inkl. mva.	Enhet	Gjeldende	Ny forskrift
Abonnementsgebyr	kr/m ²	7,00	
Abonnementsgebyr	kr/boenhet		1 228
Forbruksgebyr	kr/m ³	13,38	13,79

Tabell 4 - Vann - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldende VA-forskrift.

Avløp 2020 inkl. mva.	Enhet	Gjeldende	Ny forskrift
Abonnementsgebyr	kr/m ²	12,00	
Abonnementsgebyr	kr/enhet		2 601
Forbruksgebyr	kr/m ³	26,44	24,51

Tabell 5 - Avløp - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldende VA-forskrift.

4.2 Årsgebyr bolig uten vannmåler

75 % av de private vann- og avløpsabonnenter betaler i dag etter stipulert forbruk. Tabell 6 og tabell 7 viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for boligeiendommer med fire størrelser for stipulert forbruk; 70, 160, 200 og 240 m². Omregningsfaktoren for gjeldende forskrift er 1,2 kubikkmeter per kvadratmeter, for ny forskrift er omregningsfaktoren justert ned til 1,1 kubikkmeter per kvadratmeter.

Stipulert - Årsgebyr vann inkl. mva.	m ²	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	70	77 (84) ¹	1 600	2 300
Tomannsbolig (1 boenhet)	160	176 (192)	3 700	3 700
Enebolig (1 boenhet)	200	220 (240)	4 600	4 300
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	240	264 (288)	5 500	6 100

Tabell 6 - Simulerte vanngebyrer for ulike boligeiendommer uten vannmåler.

¹ Tallene i parentes viser antall kubikkmeter ved gjeldende forskrift.

Stipulert - Årsgebyr avløp inkl. mva.	m ²	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	70	77 (84)	3 100	4 500
Tomannsbolig (1 boenhet)	160	176 (192)	7 000	6 900
Enebolig (1 boenhet)	200	220 (240)	8 700	8 000
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	240	264 (288)	10 500	11 700

Tabell 7 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike boligeiendommer uten vannmåler.

Stipulert - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ²	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	70	77 (84)	4 700	6 800
Tomannsbolig (1 boenhet)	160	176 (192)	10 700	10 600
Enebolig (1 boenhet)	200	220 (240)	13 300	12 300
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	240	264 (288)	16 000	17 800

Tabell 8 - Totalt årsgebyr ved stipulert forbruk for vann og avløp

4.3 Årsgebyr bolig med vannmåler

25 % av de private vann- og avløpsabonnenter betaler i dag etter målt forbruk. Tabell 9 og tabell 10 viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for boligeiendommer med fire ulike størrelser for målt forbruk; 70, 140, 200, 240 og 2.800 m³.

Målt - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ²	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	70	55	1 200	2 000
Tomannsbolig (1 boenhet)	160	140	3 000	3 200
Enebolig (1 boenhet)	200	170	3 700	3 600
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	240	220	4 600	5 500
Borettslag (40 boenheter)	2 800	2 200	49 000	79 500

Tabell 9 - Simulerte vanngebyrer for ulike boligeiendommer med vannmåler.

Målt - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ²	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	70	55	2 300	3 900
Tomannsbolig (1 boenhet)	160	140	5 600	6 000
Enebolig (1 boenhet)	200	170	6 900	6 800
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	240	220	8 700	10 600
Borettslag (40 boenheter)	2 800	2 200	91 800	158 000

Tabell 10 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike boligeiendommer med vannmåler.

Målt - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ²	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	70	55	3 500	5 900
Tomannsbolig (1 boenhet)	160	140	8 600	9 200
Enebolig (1 boenhet)	200	170	10 600	10 400
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	240	220	13 300	16 100
Borettslag (40 boenheter)	2 800	2 200	140 800	237 500

Tabell 11 - Totalt årsgebyr ved målt forbruk for vann og avløp

4.4 Årsgebyr næring

Tabell 12 og tabell 13 nedenfor viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for næringseiendommer. Det er tatt utgangspunkt i ni tenkte bedrifter for målt forbruk. De største produksjonsbedriftene på vann har ikke tilsvarende utslipp på avløp.

Næring - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ²	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	150	100	2 400	2 600
Forretningsbygg	2 000	1 200	30 100	23 900
Forretningsbygg med stort areal	10 000	1 200	86 100	23 900
Idrettsanlegg	2 000	4 500	74 200	76 800
Kjøpesenter	30 000	7 000	303 700	126 000
Hotell	8 000	10 000	189 800	167 400
Sykehus	15 000	30 000	506 400	475 100
Produksjonsbedrift	6 000	75 000	1 045 500	1 157 100
Stor produksjonsbedrift	25 000	200 000	2 851 000	2 942 200

Tabell 12 - Simulerte vanngebyrer for ulike næringseiendommer

Næring - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ²	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	150	100	4 400	5 100
Forretningsbygg	2 000	1 200	55 700	45 000
Forretningsbygg med stort areal	10 000	1 200	151 700	45 000
Idrettsanlegg	2 000	4 500	143 000	141 500
Kjøpesenter	30 000	7 000	545 100	234 000
Hotell	8 000	10 000	360 400	307 500
Sykehus	15 000	30 000	973 200	865 400

Tabell 13 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike næringseiendommer

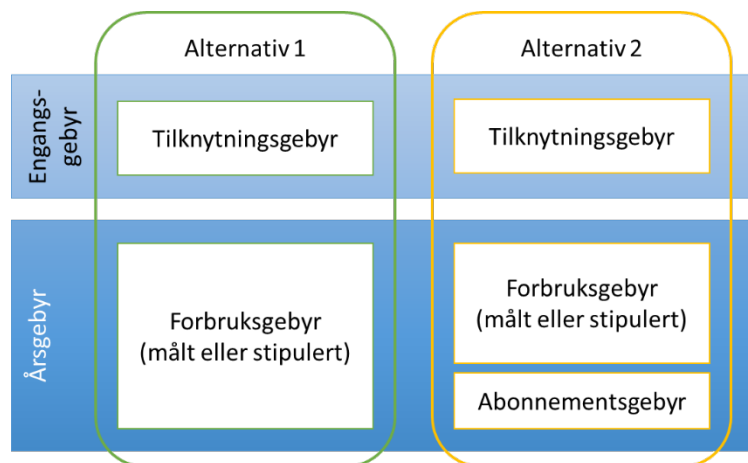
Næring - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ²	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	150	100	6 800	7 700
Forretningsbygg	2 000	1 200	85 800	68 900
Forretningsbygg med stort areal	10 000	1 200	237 800	68 900
Idrettsanlegg	2 000	4 500	217 200	218 300
Kjøpesenter	30 000	7 000	848 800	360 000
Hotell	8 000	10 000	550 200	474 900
Sykehus	15 000	30 000	1 479 600	1 340 500

Tabell 14 - Samlet årsgebyr næring for vann og avløp

5 Nærmere om sentrale regler

Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg, samt tilhørende forskrift, sier at kommunene kan dekke inn inntil 100 % av sine kostnader til vannforsyning og avløpshåndtering gjennom gebyrer. Videre sier lovens tilhørende forskrift at gebyrene skal bestå av engangsgebyr for tilknytning og årlige gebyrer. Ved beregning av selvkost bør de til enhver tid gjeldende retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester legges til grunn.

De årlige gebyrene skal enten beregnes på grunnlag av vannforbruk alene, eller en todelt gebyrordning med en fast og en variabel del. Figur 1 skisserer de to alternativene.

Figur 1 - Vann- og avløpsgebyrer

5.1 Tilknytningsgebyr

Tilknytningsgebyret er et engangsgebyr. Det skal ikke kreves nytt gebyr ved ominnredning eller bruksendring. Kommunen har anledning til å vedta i lokal forskrift at det skal kreves et tillegg i gebyret ved tilbygg eller påbygg. Kommunen kan da bestemme at tilleggsgebyret bare skal betales når utvidelsen utgjør et visst minsteareal.

5.1.1 Kostnadsgrunnlag

I forskriften med kommentarer er det ikke spesifisert hvilke kostnader som skal dekkes inn gjennom tilknytningsgebyret, men intensjonen er at det skal dekke en forholdsmessig del av kommunens samlede kostnader med vannforsyning og avløp. Gebyret skal beregnes for den enkelte faste eiendom eller for den enkelte boenhet på eiendommen.

5.1.2 Anledning til å kreve inn gebyret

Plikt til å betale engangsgebyr for tilknytning oppstår når en ellers gebyrpliktig eiendom blir bebygd, eller når gebyrplikt for bebygd eiendom inntreffer etter *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg* § 3. Kommunen bestemmer når gebyrene forfaller til betaling. Det kan ikke stilles krav om betaling av tilknytningsgebyr før utstedelse av byggetillatelse.

5.2 Årsgebyr

5.2.1 Beregningsmåte

Årsgebyr kan beregnes på to forskjellige måter. Gebyret kan beregnes utelukkende på bakgrunn av vannforbruk, eller kommunen kan velge en todelt gebyrordning hvor årsgebyret består av en fast og en variabel del hvor den variable delen beregnes utfra vannforbruk. Vannforbruket kan enten være målt eller stipulert ut fra bebyggelsens størrelse. Det er ikke tillatt å fastsette minimumsgebyrer. Dersom årsgebyret beregnes ut fra stipulert forbruk, skal det stipulerte forbruket i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk.

Hvis vannforbruket stipuleres, skal for boligeiendommer bebyggelsens areal legges til grunn, da dette antas å gi best uttrykk for vannforbruket over en lengre periode.

Kommunen avgjør selv om tidligere arealberegninger skal benyttes, eller om det skal foretas ny beregning. Kommunen må i den kommunale forskriften redegjøre for de beregningsprinsippene som ligger til grunn for å fastslå

stipulert forbruk for ulike bruksareal. Det kan tas hensyn til bebyggelsens art og bruk, samt eiendommens størrelse og beskaffenhet. Prinsipielt gjelder at vannmengde inn = avløpsmengde ut.

Både kommunen og den enkelte gebyrpliktige kan kreve at årsforbruket skal fastsettes ut fra målt forbruk. Den enkelte gebyrpliktige må selv bekoste slik måling, og målingen må utføres med vannmåler etter kommunens anvisning.

5.2.2 Eiendom som ikke brukes som bolig (næring mv.)

For næringseiendom og andre eiendommer som ikke brukes som bolig, er hovedregelen at årsforbruket, eventuelt den variable delen av årsgebyret, beregnes på grunnlag av målt vannforbruk. Er det ikke installert vannmåler, kan det fastsettes særlige regler eller inngås særlige avtaler om beregning av gebyret.

Kommunen har begrenset adgang til å sette lavere gebyrer for disse eiendommene enn det som ville følge av kommunens ordinære beregningsmåte for boligeiendommer. Det er ikke adgang til å fastsette en ren kvantumsrabatt for storforbrukere av vann.

For gartnerier, gårdsbruk og annen virksomhet hvor avløpsmengden avviker vesentlig fra vannforbruket, kan det inngås avtale basert på avvikende avløpsmengde.

Det kan gjøres fradrag for vann som går inn i bedriftens produkter, eller av andre grunner ikke slippes ut i avløpsnett fra næringseiendommer og andre eiendommer nevnt ovenfor.

For eiendom der kommunens kostnader ved vannproduksjonen er vesentlig lavere enn den øvrige vannproduksjonen, kan forbruksgebyret for vann reduseres etter avtale.

Det kan beregnes økt avløpsvannmengde i forhold til målt vannforbruk dersom overvann føres til avløp. For eiendommer med installert sprinkleranlegg kan det gjøres særlige avtaler slik at kommunens kostnader blir dekket.

5.2.3 Fastsettelse av særlige regler

Det kan fastsettes særlige regler for eksempel for bebyggelse som bare er i bruk deler av året, som har et særlig stort areal i forhold til vannforbruk og avløpsmengde eller som har tomt som medfører stort vannforbruk. Andre kriterier, som for eksempel gebyrpliktiges privatøkonomi, antall personer eller antall våtrom i huset, kan ikke legges til grunn for gebyrberegningen. Bestemmelsen gir adgang til å fastsette ulike beregningsmåter for eiendommer med ulik bruk. Dette innebærer ikke at selve prisen per m³ vann/avløp kan settes forskjellig for de ulike eiendommene.

5.2.4 Abonnementsgebyr (fast del i todelt modell)

En eventuell fast del (abonnementsgebyr) skal være stabil og ikke avspeile variasjon i forbruk. Den faste delen av årsgebyret bør ikke hindre den enkelte abonnent i å kunne påvirke eget årsgebyr gjennom å regulere vannforbruket. Ved ressursknapphet kan kommunen vurdere å fastsette gebyret på grunnlag av forbruk alene, det vil si at gebyret bare er basert på en forbruksavhengig variabel del.

Generelt er det vanlig at den faste delen gjenspeiler de faste kostnadene (typisk kapitalkostnader) knyttet til tjenesten. Samtidig anbefales det at abonnementsgebyret ikke overstiger 50 % av årsgebyrinntektene. Dette for å fremme vannsparing.

5.2.5 Ulike gebyrsatser

Utgangspunktet er at de samme gebyrsatsene skal gjelde i hele kommunen. Følgende unntak gjelder:

1. Tilknytningsgebyret kan differensieres avhengig av om den gebyrpliktige har betalt refusjon etter plan- og bygningsloven eller andre former for opparbeidelseskostnader for tekniske anlegg som er utført etter planer godkjent av kommunen. Regler om differensierte gebyrsatser må fastsettes i kommunens forskrift.
2. Det kan fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytning- og årsgebyr dersom et vann- eller avløpsanlegg eller større enhet av dette medfører vesentlig høyere eller lavere kostnader enn de øvrige. Det kan kun fastsettes lavere gebyrsatser dersom kostnadene med å forsyne forbrukerne med vann i et vannforsyningsområde er mindre kostbart enn i et annet vannforsyningsområde i kommunen. Med gebyrsats menes kostnad per måleenhet for årsgebyr eller tilknytningsgebyr. Forbrukerkjøpsloven gir imidlertid forbruker mulighet til å kreve et passende prisavslag på levert vann dersom vannkvaliteten er dårlig i perioder.
3. Det kan videre fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytnings- og årsgebyr for ulike boligkategorier, der det er ulike kostnader forbundet med betjening av ulike boligkategorier. For eksempel kan det fastsettes lavere gebyrsatser for blokkleiligheter på bakgrunn av at kostnadene med ledningsnett er lavere per boenhet for disse boligkategoriene enn for mer spredte boligheter.

4. Det kan fastsettes høyere gebyrsats for avløpsvann som er mer forurenset enn vanlig kommunalt avløpsvann, og som det koster kommunen mer å behandle.

Begrensninger som fremgår ovenfor gjelder ikke fordelingen av den faste delen av årsgebyret ved bruk av todelt gebyrordning.

5.2.6 Andre forhold

Kommunen kan ikke ilegge tilleggsgebyr eller øke gebyrsatsen ved manglende etterlevelse av pålegg. Imidlertid kan kommunen kreve dekket faktiske direkte kostnader som kommunen har pga. manglende etterlevelse av pålegg knyttet til den enkelte eiendom.

Ved omlegging eller utbedring av avløpsledninger kan kommunen kreve at eier av tilknyttet stikkledning foretar tilsvarende omlegging eller utbedring.

Unnlater gebyrpliktig å etterkomme pålegg om utbedring av lekkasjer som medfører forurensing kan det fastsettes tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt fastsettes i henhold til *forurensningslovens* § 73. Kommunen har myndighet til å vedta tvangsmulkt på de områdene hvor de etter loven og forskrifter ellers har forurensningsmyndighet. Tvangsmulkten skal ha en størrelse som gjør det ulønnsomt å ikke følge kravet. Innkrevd tvangsmulkt tilfaller staten. Se § 9-8 i forslag til ny forskrift.

Om renteplikt ved for sen betaling eller tilbakebetaling av vann- og avløpsgebyrer gjelder reglene i *lov 6. juni 1975 nr. 29 om egedomsskatt til kommunane* § 26 tilsvarende. Forfalt krav på årsgebyr er sikret med pant i eiendommen etter *panteloven* § 6-1.

Lokale forskrifter for fastsettelse av vann- og avløpsgebyrer er fortsatt gjeldende, så fremt de ikke er i strid mot kravene i kapittel 16 i *forurensningsforskriften* eller inntil kommunen bestemmer noe annet. Forskrifter med minimumsgebyrer skulle vært endret før 1.1.2008.

6 Gjeldende lokal forskrift

Gjeldende forskrift i Kristiansund kommune heter *Forskrift om vann- og avløpsgebyrer* og er hjemlet i *lov av 16. mars 2012 nr. 12 om kommunale vass- og avløpsanlegg*. Forskriften ble vedtatt av Kristiansund kommunestyre 27. mai 2014.

6.1 Tilknytningsgebyr

Dagens tilknytningsgebyr faktureres for bebygd eiendom, eller ved førstegangsoppføring av bygg på eiendom, som blir tilknyttet offentlig vann- og/eller avløpsnett. Engangsgebyret betales også for utvidelse av eksisterende bygningsmasse utover 30 m² (BRA). Tilknytningsgebyret fastsettes ved å multiplisere bruksarealet (BRA) til bygningene på eiendommen med en kvadratmeterpris som er fastsatt i gebyrregulativet. Tabell 15 under viser tilknytningsgebyret for 2020.

Tilknytningsgebyr 2020	Enhet	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Engangsgebyr for tilknytning	kr/m ²	31,00	31,00
Enebolig 200 m ²		6 200	6 200

Tabell 15 - Tilknytningsgebyr 2020

6.2 Årsgebyr

Etter gjeldende forskrift betaler vann- og avløpsabonnentene i Kristiansund kommune et todelt årsgebyr. Dette innebærer at abonnentene belastes et fastgebyr, uavhengig av forbruk, og et variabelt ledd som er fastsatt på grunnlag av målt eller stipulert forbruk. Fastgebyret fastsettes med grunnlag i eiendommens bebygde bruksareal (BRA) i kr/m². Stipulert forbruk er basert på beregningen av bruksareal i henhold til NS-3940 og en omregningsfaktor som fastsettes i gebyrregulativet hvert år. I gebyrregulativet for 2020 er denne satt til 1,2 m³/m². Tabell 16 under viser abonnements- og forbruksgebyret for Kristiansund kommune i 2020.

Forbruks- og abonnementsgebyr	Enhet	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Fastgebyr	kr/m ²	7,00	12,00
Forbruksgebyr	kr/m ³	13,38	26,44

Tabell 16 - Forbruks- og abonnementsgebyr 2020

Tabell 17 under viser eksempler på årsgebyr for målt og stipulert forbruk.

Årsgebyr 2020	m ³	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Målt forbruk - Borettslag 50 m ²	55	1 086	2 054
Målt forbruk - Tomannsbolig 150 m ²	110	2 522	4 708
Målt forbruk - Enebolig 200 m ²	165	3 608	6 763
Stipulert forbruk - Borettslag 50 m ²	60	1 153	2 186
Stipulert forbruk - Tomannsbolig 150 m ²	180	3 458	6 559
Stipulert forbruk - Enebolig 200 m ²	240	4 611	8 746

Tabell 17 - Årsgebyr 2020

7 Arbeidsgruppen

Forslag til ny forskrift for vann og avløp er utarbeidet av enhet for kommunalteknikk i Kristiansund kommune. EnviDan AS har vært sparringspartner.

Målsetningen med arbeidet har vært å lage en forskrift som er rettferdig, tydelig og fleksibel. Rettferdig: Gebyrene skal gjenspeile de ulike brukergruppernes kostnadsnivå på best mulig måte. Tydelig: Forskriften skal være lett å lese og håndheve med klart og forståelig språk uten uklare, eller vanskelige, formuleringer. Fleksibel: Forskriften henviser til årlige kommunestyrevedtak for gebyrenes størrelse.

Enhet for kommunalteknikk, Kristiansund kommune.